

Straatsburg, 11.6.2013
COM(2013) 409 final

2013/0187 (COD)

Voorstel voor een

VERORDENING VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

**tot wijziging van Verordening (EG) nr. 216/2008 op het gebied van luchtvaartterreinen,
luchtverkeersbeheer en luchtvaartnavigatiediensten**

(Voor de EER relevante tekst)

TOELICHTING

1. ACHTERGROND VAN HET VOORSTEL

De oprichting van het Europees Agentschap voor de veiligheid van de luchtvaart (het EASA)¹, zoals met name vastgelegd in Verordening (EG) nr. 216/2008, is direct gekoppeld aan de ontwikkeling van het gemeenschappelijk Europees luchtruim. Het doel van het gemeenschappelijk Europees luchtruim (Single European Sky, SES) is de algehele efficiëntie van de manier waarop het Europees luchtruim wordt georganiseerd en beheerd te verbeteren door een hervorming van de sector luchtvaartnavigatiediensten (Air Navigation Services, ANS). De ontwikkeling van het gemeenschappelijk Europees luchtruim is gebaseerd op twee uitgebreide wetgevingspakketten – SES I en SES II, die zijn samengesteld uit vier verordeningen, te weten Verordening (EG) nr. 549/2004, Verordening (EG) nr. 550/2004, Verordening (EG) nr. 551/2004 en Verordening (EG) nr. 552/2004² – en daarnaast een uitgebreid project ter modernisering van de uitrusting en de systemen voor luchtvaartnavigatiediensten, SESAR³ genaamd.

In 2009 zijn bij Verordening (EG) nr. 1108/2009 de bevoegdheden van het EASA uitgebreid tot luchtverkeersbeheer en luchtvaartnavigatiediensten (ATM/ANS). Hoewel dit betekende dat het EASA ook bevoegd werd voor diverse aspecten van de technische regelgeving op het gebied van ATM/ANS, werden de overeenkomstige wijzigingen in de vier SES-verordeningen niet gelijktijdig afgerond. Het Europees Parlement en de Raad gaven er daarentegen de voorkeur aan om de overeenkomstige bestaande bevoegdheden in de voornoemde vier SES-verordeningen intact te laten, teneinde hiaten tijdens de overgang van het oude wetgevingskader naar het nieuwe te voorkomen en tevens het idee te ondersteunen dat het nieuwe EASA-kader op basis van bestaande SES-beginselen zou worden ontwikkeld.

De wetgevers regelden deze overlapping in de verordeningen door een nieuw artikel 65 bis in Verordening (EG) nr. 216/2008 op te nemen. Op grond van dit artikel moet de Commissie wijzigingen van de vier SES-verordeningen voorstellen, teneinde de vereisten van Verordening (EG) nr. 216/2008 in aanmerking te nemen.

Ten tweede wordt voor luchtverkeersbeheer (ATM/ANS) niet dezelfde benadering gevolgd als voor de andere domeinen van de luchtvaart waarvoor het EASA bevoegd is (luchtwaardigheid, vergunningen voor de bemanning, vluchtuitvoering enz.). In grote lijnen

¹ Krachtens het stappenplan van de Commissie voor de tenuitvoerlegging van de Gezamenlijke verklaring van het Europees Parlement, de Raad van de EU en de Europese Commissie inzake gedecentraliseerde agentschappen (juli 2012) moeten de namen van alle EU-agentschappen worden gestandaardiseerd volgens hetzelfde formaat, maar om duidelijkheidsredenen wordt in deze toelichting de huidige naam van het Europees Agentschap voor de veiligheid van de luchtvaart (het EASA) gebruikt in de hele tekst. In de tekst van het wetgevingsvoorstel zelf wordt de gestandaardiseerde naam "Luchtvaartagentschap van de Europese Unie" (European Union Agency for Aviation, EAA) gebruikt, overeenkomstig de nieuwe gezamenlijke verklaring en het stappenplan.

² Verordening (EG) nr. 549/2004 tot vaststelling van het kader voor de totstandbrenging van het gemeenschappelijke Europese luchtruim ("de kaderverordening"); Verordening (EG) nr. 550/2004 betreffende de verlening van luchtvaartnavigatiediensten in het gemeenschappelijk Europees luchtruim ("de luchtvaartnavigatiedienstenverordening"); Verordening (EG) nr. 551/2004 betreffende de organisatie en het gebruik van het gemeenschappelijk Europees luchtruim ("de luchtruimverordening"); Verordening (EG) nr. 552/2004 betreffende de interoperabiliteit van het Europese netwerk voor luchtverkeersbeveiliging ("de interoperabiliteitsverordening").

³ Verordening (EG) nr. 219/2007 van de Raad; SESAR (Single European Sky ATM Research Programme) is de technische pijler van het SES - een programma voor de verbetering van het luchtverkeersbeheer waarbij alle sectoren van de luchtvaart betrokken zijn.

houdt deze benadering in dat alle technische regels onder de bevoegdheid van het EASA worden samengebracht, teneinde te voldoen aan de doelstellingen van artikel 2 van Verordening (EG) nr. 216/2008, en dat de Commissie verantwoordelijk is voor de economische regelgeving. Wat ATM/ANS (d.w.z. het SES) betreft, is het beeld echter meer gemengd, aangezien technische regels uit diverse bronnen afkomstig zijn⁴. Het zou daarom bevorderlijk zijn om te zorgen voor een geharmoniseerde aanpak van dit belangrijke regelgevingsgebied, zodat alle overleg met dezelfde nauwgezetheid wordt verricht, alle regels binnen dezelfde structuur passen en dezelfde doelstellingen dienen, waardoor het voor alle verantwoordelijken eenvoudiger wordt de regels toe te passen. Tot slot moet er ook voor worden gezorgd dat de aankomende golf van technologische innovaties die voortvloeit uit het SESAR-initiatief op gecoördineerde wijze ten uitvoer kan worden gelegd voor wat alle uitrusting en procedures betreft, zowel in de lucht als op de grond.

Het doel van dit regelgevingsinitiatief is aan de eisen van artikel 65 bis te voldoen door de overlappingsen tussen de SES- en de EASA-regelgeving weg te nemen en de grens tussen de wetgevingskaders van het EASA en het SES te vereenvoudigen en te verhelderen. Aldus ondersteunt de wijziging eveneens de politieke doelstelling om te zorgen voor een duidelijke scheiding van taken tussen de Commissie, het EASA en Eurocontrol: de Commissie focust op de economische en technische regelgeving, het EASA treedt op als het agentschap van de Commissie dat is belast met het opstellen van en toezien op de technische regelgeving, en Eurocontrol focust op de operationele taken, met name in het kader van het concept van "netwerkbeheerder"⁵.

In het kader van de SES-herschikking zijn niet alleen SES-bepalingen geschrapt, maar ook enkele kleine aanpassingen aan Verordening (EG) nr. 216/2008 aangebracht. De tekst van deze verordening was immers gebaseerd op de terminologie van sommige SES-bepalingen – met name op het gebied van interoperabiliteit – en daarom moet de terminologie uit de vier geschrapte SES-verordeningen worden overgenomen in Verordening (EG) nr. 2016/2008.

2. RESULTATEN VAN RAADPLEGINGEN VAN DE BETROKKEN PARTIJEN EN EFFECTBEOORDELINGEN

Het dg MOVE heeft een effectbeoordeling uitgevoerd om de wetsvoorstellen ter verbetering van de efficiëntie, de veiligheid en het concurrentievermogen van het gemeenschappelijk Europees luchtruim te ondersteunen. De wijzigingen van Verordening (EG) nr. 216/2008 in dit pakket zijn echter gericht op kwesties die nog waren blijven liggen na een eerdere wijziging aan de hand van Verordening (EG) nr. 1108/2009, met name artikel 65 bis. Deze wijzigingen vielen onder de effectbeoordeling die in 2008 is uitgevoerd in het kader van de goedkeuring van Verordening (EG) nr. 1108/2009.

Hoewel geen specifieke raadpleging heeft plaatsgevonden over de wijzigingen die betrekking hebben op het EASA, is tussen september en december 2012 op de website van het DG MOVE wel een drie maanden durende raadpleging inzake de SES-wijzigingen gehouden. Daarnaast werden twee evenementen op hoog niveau georganiseerd – een conferentie in Limassol en een hoorzitting in Brussel – en hebben tal van bilaterale bijeenkomsten met alle betrokken belanghebbenden plaatsgevonden. De kwestie van de rol van het EASA is gedurende deze evenementen eveneens aangekaart en belanghebbenden hebben gewezen op de noodzaak te zorgen voor een meer gecoördineerd ontwerp van de technische voorschriften.

⁴ Momenteel worden de technische voorschriften niet alleen opgesteld door het EASA, maar ook door Eurocontrol en diverse normalisatie-instellingen, zoals Eurocae.

⁵ Zie artikel 19 van het SES-herschikkingsvoorstel.

3. JURIDISCHE ASPECTEN VAN HET VOORSTEL

3.1. Toepassingsgebied (artikel 1 van Verordening (EG) nr. 216/2008)

De EU heeft van oudsher zeer beperkte bevoegdheden ten aanzien van militaire aangelegenheden en de scheidslijn binnen het SES is traditioneel zo bepaald dat indien een dienstverlener op een luchthaven of een en-route-luchtverkeersleidingscentrum primair (d.w.z. voor meer dan 50 %) burgerverkeer bedient, deze dienstverlener moet voldoen aan dezelfde voorschriften die voor overige dienstverleners gelden. Militaire luchtvaartgebruikers hebben daarentegen de keuze gehad om te vliegen overeenkomstig de ICAO-voorschriften of overeenkomstig de SES-voorschriften (gedefinieerd als de voorschriften voor algemeen luchtverkeer). Om operationele redenen kunnen zij ervoor kiezen deze voorschriften niet te gebruiken door te verklaren dat de desbetreffende vluchtuitvoering wordt verricht als operationeel luchtverkeer. In dat geval zijn de SES-voorschriften immers niet van toepassing op deze gebruikers. Op deze wijze waarborgt de scheiding de veiligheid van het burgerverkeer, maar blijft de mogelijkheid voor militairen behouden om volgens hun eigen missievereisten te opereren. De goedkeuring van Verordening (EG) nr. 1108/2009 heeft geresulteerd in een scheiding tussen de SES- en de EASA-voorschriften, hetgeen bijvoorbeeld tot een situatie leidt waarin dezelfde aanbieder en diens luchtverkeersleiders op grond van de SES-voorschriften een certificering moeten hebben, terwijl op grond van de EASA-voorschriften certificering niet vereist is. De huidige wijziging brengt de toepassingsgebieden van de basisverordening van het EASA (nr. 216/2008) en de SES-verordeningen (nrs. 549-552/2004) weer met elkaar in overeenstemming, teneinde dergelijke inconsistenties weg te werken. Aldus wordt de toepassing van de voorschriften terug in overeenstemming gebracht met het beoogde concept, waarbij de dienstverlener onder de EU-voorschriften valt indien meer dan 50 % van diens verkeer onder de voorschriften voor algemeen luchtverkeer vliegt.

3.2. Doelstellingen (artikel 2)

De ontwikkeling en uitvoering van het ATM-masterplan (SESAR⁶) vereist regelgevingsmaatregelen voor een breed scala aan luchtvaartkwesities. Voorheen heeft de coördinatie en afstemming van voorschriften (bijvoorbeeld tussen luchtverkeersleiding en luchtwaardigheid) voor problemen gezorgd, omdat er geen centrale coördinator was die de consistentie tussen de door beide bijdragende partijen opgestelde documenten waarborgde. Dit probleem doet zich op andere terreinen dan ATM/ANS niet voor, omdat het EASA alle technische voorschriften opstelt en coördineert, terwijl ATM/ANS nog steeds tussen twee kaders is verdeeld. De wijziging van artikel 2 onderstreept dat ATM/ANS op dezelfde wijze als de overige sectoren moet worden behandeld. Meer in het bijzonder moet het EASA, wanneer het de Commissie ondersteunt bij het opstellen van technische voorschriften, een evenwichtige benadering hanteren om de verschillende activiteiten te reguleren op basis van hun specifieke eigenschappen, aanvaardbare veiligheidsniveaus en een vaststaande risicohiërarchie van gebruikers, teneinde een allesomvattende en gecoördineerde ontwikkeling van de luchtvaart te garanderen.

3.3. Verklaringen (artikel 3 en verder in de verordening)

Verordening (EG) nr. 1108/2009 introduceert de mogelijkheid van het opstellen van een eigen verklaring in plaats van certificering van bepaalde vluchtinformatiediensten. De tekst van Verordening (EG) nr. 216/2008 is, op de diverse plaatsen waar sprake is van certificering, geheel aangepast teneinde rekening te houden met deze mogelijkheid.

⁶ Single European Sky ATM Research programme. Zie <http://ec.europa.eu/transport/modes/air/sesar/>

3.4. Definities (artikel 3)

Teneinde de intrekkingen in de vier SES-verordeningen (Verordeningen (EG) nrs. 549-552/2004), zoals eerder uitgelegd, te dekken, de twee kaders op elkaar af te stemmen en de tekst van Verordening (EG) nr. 216/2008 te verduidelijken, zijn de definities van "gekwalificeerde entiteit" en "ATM/ANS" aangepast. Bovendien zijn de definities van "ATM-masterplan" en "algemeen luchtverkeer" uit de SES-verordeningen naar deze verordening gekopieerd.

3.5. ATM/ANS (artikel 8 ter)

Artikel 8 ter is gewijzigd om de formulering in lijn te brengen met het voorstel tot intrekking van Verordening (EG) nr. 552/2004. Zo blijven de bestaande beginselen en concepten van de interoperabiliteitsverordening (Verordening (EG) nr. 552/2004) behouden.

3.6. Essentiële eisen (bijlage Vb)

In deel 2, onder c), iv), is een fout gecorrigeerd om ervoor te zorgen dat deze tekst weer overeenstemt met de bepalingen van de Internationale Burgerluchtvaartorganisatie (de ICAO) en de bestaande EU-voorschriften. Het betreft een onbedoelde vergissing bij het opstellen van Verordening (EG) nr. 1108/2009. De fout heeft geleid tot een onuitvoerbare eis voor luchtverkeersleiders om luchtvaartuigen zelfs buiten het manoeuvreterrein van een luchtvaartterrein tegen obstakels te beschermen.

Verder zijn er in deel 2, onder g) en h), evenals in deel 3, stukken tekst ingevoegd die afkomstig zijn uit Verordening (EG) nr. 552/2004, teneinde het feit te benadrukken dat de gehanteerde benadering om deze zaken te reguleren niet onnodig wordt gewijzigd ten opzichte van hoe die nu is. Deze toevoegingen brengen geen wijziging mee voor het toepassingsgebied, maar dienen ter verdere afstemming van de SES- en EASA-kaders.

3.7. Diversen

Er zijn enkele tikfouten verbeterd (bijvoorbeeld in artikel 7) en een paar kleine redactionele aanpassingen aangebracht in de voorschriften (in de artikelen 9, 19 en 33), waar de tekst na de voorgaande wijzigingen van de verordeningen geen juiste weergave meer vormde van de werkelijke situatie. Bovendien zijn in de hele tekst een paar kleine veranderingen aangebracht (bijvoorbeeld in de artikelen 52 en 59 en in bijlage Vb) om onbedoelde veranderingen te voorkomen in de SES-beginselen die sinds 2004 zijn overeengekomen.

De verordening is tevens in overeenstemming gebracht met de regeling die is vastgesteld ingevolge de artikelen 290 en 291 VWEU en Verordening (EG) nr. 182/2011 betreffende het gebruik van uitvoeringshandelingen en gedelegeerde handelingen. Bovendien zijn de kernelementen opgenomen van de overeengekomen standaardbepalingen voor de oprichtingsbesluiten van agentschappen, overeenkomstig het stappenplan van de Commissie voor de tenuitvoerlegging van de Gezamenlijke verklaring van het Europees Parlement, de Raad van de EU en de Europese Commissie inzake gedecentraliseerde agentschappen (juli 2012). Deze overeenkomst heeft ook betrekking op de standaardisering van de namen van de EU-agentschappen, waardoor de naam van het EASA wordt gewijzigd in "Luchtvaartagentschap van de Europese Unie" (European Union Agency for Aviation, EAA).

4. FACULTATIEVE ELEMENTEN

Aangezien een afzonderlijke toelichting is opgesteld bij de voorgestelde herschikking van de vier SES-verordeningen nrs. 549-552/2004, bevat dit document voornamelijk de wijzigingen die in Verordening (EG) nr. 216/2008 nodig zijn om te zorgen voor continuïteit van de

huidige SES-benadering na de wijziging van de vier SES-verordeningen overeenkomstig artikel 65 bis van Verordening (EG) nr. 216/2008.

Voorstel voor een

VERORDENING VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

tot wijziging van Verordening (EG) nr. 216/2008 op het gebied van luchtvaartterreinen, luchtverkeersbeheer en luchtvaartnavigatiediensten

(Voor de EER relevante tekst)

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 100, lid 2,

Gezien het voorstel van de Europese Commissie,

Na toezending van het ontwerp van wetgevingshandeling aan de nationale parlementen,

Gezien het advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité⁷,

Gezien het advies van het Comité van de Regio's,

Handelend volgens de gewone wetgevingsprocedure,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Om rekening te houden met de wijzigingen die zijn geïntroduceerd in Verordening (EG) nr. 1108/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 21 oktober 2009 tot wijziging van Verordening (EG) nr. 216/2008 op het gebied van luchtvaartterreinen, luchtverkeersbeheer en luchtvaartnavigatiediensten en tot intrekking van Richtlijn 2006/23/EG⁸ en in Verordening (EG) nr. 1070/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 21 oktober 2009 tot wijziging van Verordeningen (EG) nr. 549/2004, (EG) nr. 550/2004, (EG) nr. 551/2004 en (EG) nr. 552/2004 teneinde de prestaties en de duurzaamheid van het Europese luchtvaartstelsel te verbeteren⁹, is het noodzakelijk om de inhoud van Verordening (EG) nr. 216/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 20 februari 2008 tot vaststelling van gemeenschappelijke regels op het gebied van burgerluchtvaart en tot oprichting van een Europees Agentschap voor de veiligheid van de luchtvaart in overeenstemming te brengen met Verordening (EG) nr. 549/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 10 maart 2004 tot vaststelling van het kader voor de totstandbrenging van het gemeenschappelijke Europese luchtruim ("de kaderverordening")¹⁰, Verordening (EG) nr. 550/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 10 maart 2004 betreffende de verlening van luchtvaartnavigatiediensten in het gemeenschappelijk Europees luchtruim ("de luchtvaartnavigatiedienstenverordening")¹¹, Verordening (EG) nr. 551/2004 van het

⁷ PB C.. van..., blz....

⁸ PB L 309 van 24.11.2009, blz. 51.

⁹ *PB L 300 van 14.11.2009, blz. 34.*

¹⁰ PB L 96 van 31.3.2004, blz. 1.

¹¹ PB L 96 van 31.3.2004, blz. 10.

Europees Parlement en de Raad van 10 maart 2004 betreffende de organisatie en het gebruik van het gemeenschappelijk Europees luchtruim ("de luchtruimverordening")¹² en Verordening (EG) nr. 552/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 10 maart 2004 betreffende de interoperabiliteit van het Europese netwerk voor luchtverkeersbeheer ("de interoperabiliteitsverordening")¹³.

- (2) De ontwikkeling en uitvoering van het ATM-masterplan vereist wetshandelingen ten aanzien van een breed scala aan luchtvaartonderwerpen. Het Agentschap moet, wanneer het de Commissie ondersteunt bij het opstellen van technische voorschriften, een evenwichtige benadering hanteren om de verschillende activiteiten te reguleren op basis van hun specifieke eigenschappen, aanvaardbare veiligheidsniveaus en een vaststaande risicohiërarchie van gebruikers om te zorgen voor een allesomvattende en gecoördineerde ontwikkeling van de luchtvaart.
- (3) Om rekening te houden met alle technische, operationele en veiligheidsvereisten – door wijziging of aanvulling van de bepalingen inzake luchtwaardigheid, milieubescherming, piloten, vluchtuitvoeringen, luchtvaartterreinen, ATM/ANS, luchtverkeersleiders, marktdeelnemers uit derde landen, toezicht en handhaving, flexibiliteitsbepalingen, boetes en dwangsommen, en tarieven en vergoedingen – dient de bevoegdheid om handelingen aan te nemen overeenkomstig artikel 290 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie te worden gedelegeerd aan de Commissie. Het is van bijzonder belang dat de Commissie tijdens de voorbereiding passend overleg pleegt, onder meer met deskundigen. Bij het voorbereiden en opstellen van gedelegeerde handelingen dient de Commissie erop toe te zien dat de desbetreffende documenten gelijktijdig, tijdig en op passende wijze bij het Europees Parlement en de Raad worden ingediend.
- (4) Om eenvormige voorwaarden voor de tenuitvoerlegging van deze verordening te waarborgen, moeten uitvoeringsbevoegdheden aan de Commissie worden toegekend. Deze bevoegdheden moeten worden uitgeoefend overeenkomstig Verordening (EU) nr. 182/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 februari 2011 tot vaststelling van de algemene voorschriften en beginselen die van toepassing zijn op de wijze waarop de lidstaten de uitoefening van de uitvoeringsbevoegdheden door de Commissie controleren.
- (5) De Commissie moet onmiddellijk van toepassing zijnde uitvoeringshandelingen vaststellen waar, in terdege gerechtvaardigde gevallen met betrekking tot uitzonderingen voor luchtvaartterreinen en besluiten om de toepassing van flexibiliteitsbepalingen niet toe te staan, dwingende redenen van urgentie dit vereisen.
- (6) Bepaalde beginselen met betrekking tot het bestuur en de werking van het Agentschap moeten worden aangepast aan de Gemeenschappelijke benadering van de EU inzake gedecentraliseerde agentschappen, zoals bekrachtigd door het Europees Parlement, de Raad en de Commissie in juli 2012.
- (7) Bijgevolg dient Verordening (EG) nr. 216/2008 dienovereenkomstig te worden gewijzigd,

¹² PB L 96 van 31.3.2004, blz. 20.

¹³ PB L 96 van 31.3.2004, blz. 26.

HEBBEN DE VOLGENDE VERORDENING VASTGESTELD:

Artikel 1

Verordening (EG) nr. 216/2008 wordt als volgt gewijzigd:

- (1) Artikel 1 wordt als volgt gewijzigd:
 - (a) lid 2 wordt als volgt gewijzigd:
 - i) punt b) wordt vervangen door:

"b) luchtvaartterreinen of een gedeelte daarvan, alsook de in lid 1, onder c) en d), bedoelde apparatuur, personeel en organisaties die worden beheerd en gebruikt door het leger, indien het verkeer dat wordt bediend primair ander verkeer is dan algemeen luchtverkeer;"
 - ii) in punt c) komt de eerste zin als volgt te luiden:

"ATM/ANS, inclusief de in lid 1, onder e) en f), bedoelde systemen en onderdelen, personeel en organisaties die worden verleend of beschikbaar gesteld door het leger, primair voor bewegingen van andere luchtvaartuigen dan algemeen luchtverkeer."
 - (b) lid 3 wordt vervangen door:

"Onverminderd van lid 2, zorgen de lidstaten ervoor dat militaire faciliteiten die openstaan voor algemeen luchtverkeer en diensten die door militair personeel aan het publiek worden verleend, voor zover deze niet onder het toepassingsgebied van lid 1 vallen, een veiligheidsniveau bieden dat ten minste even doeltreffend is als het veiligheidsniveau zoals voorgeschreven door de essentiële eisen van de bijlagen Va en Vb."
- (2) Artikel 2 wordt als volgt gewijzigd:
 - (a) Aan lid 2 worden de volgende punten g) en h) toegevoegd:

"g) de doeltreffende ontwikkeling en uitvoering van het ATM-masterplan te steunen;

h) de burgerluchtvaart te reguleren op een manier die de ontwikkeling, prestaties, interoperabiliteit en veiligheid het meest bevordert en op een manier die in verhouding staat tot de aard van elke specifieke activiteit."
 - (b) Lid 3, punt c), wordt vervangen door:

"c) de oprichting van een onafhankelijk Luchtvaartagentschap van de Europese Unie (hierna "het Agentschap" genoemd);"
- (3) Artikel 3 wordt als volgt gewijzigd:
 - (a) punt a) komt als volgt te luiden:

""permanent toezicht": de taken die moeten worden verricht om te verifiëren dat te allen tijde gedurende de geldigheidsperiode van het certificaat wordt voldaan aan de voorwaarden waaronder het certificaat is afgegeven, alsmede het nemen van veiligheidsmaatregelen."
 - (b) punt d bis) wordt vervangen door:

"d bis) "ATM/ANS-onderdelen": onderdelen als gedefinieerd in artikel 2, punt 19, van Verordening (EU) nr. [Pb gelieve het nummer van de

herschikte SES-verordening in te vullen] betreffende de uitvoering van het gemeenschappelijk Europees luchtruim;"

(c) het volgende punt e bis) wordt ingevoegd:

"e bis) "verklaring": elke schriftelijke verklaring met betrekking tot ATM/ANS:

- inzake de conformiteit of geschiktheid voor gebruik van systemen of onderdelen, welke is afgegeven door een organisatie die zich bezighoudt met het ontwerp, de productie en het onderhoud van ATM/ANS-systemen en -onderdelen;
- over de naleving van toepasselijke vereisten van een in gebruik te nemen dienst of systeem, welke is afgegeven door een dienstverlener;
- over het vermogen en de middelen om zich te kwijten van de verantwoordelijkheden met betrekking tot bepaalde vluchtinformatiediensten."

(d) punt f) wordt vervangen door:

"f) "gekwalificeerde entiteit": een orgaan waaraan het Agentschap of een nationale luchtvaartautoriteit, onder hun respectieve beheer en verantwoordelijkheid, specifieke certificerings- of toezichtstaken kan toevertrouwen;"

(e) de punten q) en r) worden vervangen door:

"q) "ATM/ANS": de diensten voor luchtverkeersbeheer als gedefinieerd in artikel 2, lid 10, van Verordening (EG) nr. [Pb gelieve het nummer van de herschikte SES-verordening in te vullen], luchtvaartnavigatiediensten als gedefinieerd in artikel 2, lid 4, van de verordening, met inbegrip van netwerkbeheersdiensten zoals genoemd in artikel 17 van die verordening, en diensten die bestaan uit het voortbrengen, verwerken, formatteren en leveren van gegevens met het oog op algemeen luchtverkeer ten behoeve van veiligheidskritieke luchtvaartnavigatie;

r) "ATM/ANS-systeem": elke combinatie van uitrusting en systemen als gedefinieerd in artikel 2, lid 33, van Verordening (EG) nr. [Pb gelieve het nummer van de herschikte SES-verordening in te vullen];"

(f) de volgende punten t) en u) worden toegevoegd:

"t) "algemeen luchtverkeer": alle bewegingen van burgerluchtvaartuigen, alsmede alle bewegingen van staatsluchtvaartuigen (met inbegrip van militaire, douane- en politieluchtvaartuigen), voor zover deze bewegingen worden uitgevoerd in overeenstemming met de procedures van de ICAO;

u) "ATM-masterplan": het plan dat is bekrachtigd bij Besluit 2009/320/EG van de Raad¹⁴, overeenkomstig artikel 1, lid 2, van Verordening (EG) nr. 219/2007 van de Raad¹⁵."

(4) Artikel 4 wordt als volgt gewijzigd:

¹⁴ PB L 95 van 9.4.2009, blz. 41.

¹⁵ PB L 64 van 2.3.2007, blz. 1.

- (a) lid 3 ter wordt vervangen door:

"In afwijking van het bepaalde in lid 3 bis mogen de lidstaten een ontheffing van de bepalingen van deze verordening verlenen aan een luchtvaartterrein dat:

- niet meer dan 10 000 passagiers per jaar afhandelt, en
- niet meer dan 850 vliegbewegingen per jaar uitvoert voor vrachtoperaties,

op voorwaarde dat de ontheffing voldoet aan de algemene veiligheidsdoelstellingen van deze verordening en alle overige voorschriften van de EU-wetgeving.

De Commissie beoordeelt of aan de onder het eerste streepje genoemde voorwaarde is voldaan en stelt, indien zij van oordeel is dat dit niet het geval is, stelt zij een daartoe strekkend besluit vast. Deze uitvoeringshandelingen worden vastgesteld volgens de in artikel 65, lid 2, bedoelde procedure. Om naar behoren gemotiveerde, dwingende redenen van hoogdringendheid die verband houden met de veiligheid stelt de Commissie onmiddellijk van toepassing zijnde uitvoeringshandelingen vast volgens de in artikel 65, lid 4, bedoelde procedure.

De desbetreffende lidstaat trekt de ontheffing in na kennisgeving van het in de tweede alinea genoemde besluit."

- (b) lid 3 quater, eerste zin, wordt vervangen door:

"3 quater. ATM/ANS die worden verleend in het luchtruim van het grondgebied waarop het Verdrag van toepassing is en in enig ander luchtruim waar de lidstaten Verordening (EG) nr. [Pb gelieve het nummer van de herschikte SES-verordening in te vullen] toepassen overeenkomstig artikel 1, lid 4, van die Verordening, moeten aan deze verordening voldoen."

- (5) Artikel 5 wordt als volgt gewijzigd:

- (a) lid 2, punt d), eerste zin, wordt vervangen door:

"Organisaties die verantwoordelijk zijn voor het onderhoud en het beheer van de permanente luchtwaardigheid van producten, onderdelen en uitrustingsstukken moeten aantonen dat zij de mogelijkheden en de middelen bezitten om zich te kwijten van de verantwoordelijkheden die aan hun rechten verbonden zijn."

- (b) lid 5 wordt vervangen door:

"Ten aanzien van de luchtwaardigheid als genoemd in artikel 4, lid 1, onder a), b) en c), is de Commissie bevoegd gedelegeerde handelingen vast te stellen overeenkomstig artikel 65 ter, teneinde gedetailleerde voorschriften vast te leggen met betrekking tot:

a) de voorwaarden voor de vaststelling en de kennisgeving aan een aanvrager van de typecertificeringsgrondslag voor een product;

b) de voorwaarden voor de vaststelling en de kennisgeving aan een aanvrager van de gedetailleerde luchtwaardigheidsspecificaties voor de onderdelen en uitrustingsstukken;

c) de voorwaarden voor de vaststelling en de kennisgeving aan een aanvrager van de specifieke luchtwaardigheidsspecificaties voor luchtvaartuigen die in aanmerking komen voor een beperkt luchtwaardigheidsbewijs;

d) de voorwaarden voor het verstrekken en het verspreiden van verplichte informatie om te waarborgen dat producten permanent luchtwaardig blijven, alsmede de voorwaarden voor alternatieve middelen om deze bepalingen inzake verplichte informatie na te leven;

e) de voorwaarden voor de afgifte, handhaving, wijziging, opschorting of intrekking van typecertificaten, beperkte typecertificaten, de goedkeuring van wijzigingen in typecertificaten, aanvullende typecertificaten, de goedkeuring van reparatieontwerpen, afzonderlijke luchtwaardigheidsbewijzen, beperkte luchtwaardigheidsbewijzen, vliegvergunningen en certificaten voor producten, onderdelen of uitrustingsstukken, daaronder begrepen:

i) de voorwaarden betreffende de geldigheidsduur van die certificaten, en de voorwaarden voor de verlenging van certificaten wanneer er een beperkte geldigheidsduur is vastgesteld;

ii) de beperkingen op de afgifte van vliegvergunningen. Die beperkingen dienen met name betrekking te hebben op:

- het doel van de vlucht;
- het voor de vlucht gebruikte luchtruim;
- de kwalificaties van het cockpitpersoneel;
- het vervoer van andere personen dan het cockpitpersoneel;

iii) de luchtvaartuigen die in aanmerking komen voor beperkte luchtwaardigheidsbewijzen met de daaraan verbonden beperkende voorwaarden;

iv) de gegevens voor operationele geschiktheid, daaronder begrepen:

- het minimumopleidingsprogramma voor het verkrijgen van een certificaat voor vrijgave na onderhoud, teneinde te voldoen aan lid 2, onder f);
- het minimumopleidingsprogramma voor het verkrijgen van de typekwalificatie piloot en de referentiegegevens voor de bijbehorende vluchtnabootsers, teneinde te voldoen aan artikel 7;
- de basisminimumuitrustingslijst, voor zover van toepassing;
- de gegevens over het type luchtvaartuig die relevant zijn voor het cabinepersoneel;
- en aanvullende luchtwaardigheidsspecificaties voor een bepaald soort vluchtuitvoering ter ondersteuning van de permanente luchtwaardigheid en verbetering van de veiligheid van het luchtvaartuig;

f) de voorwaarden voor de afgifte, handhaving, wijziging, opschorting of intrekking van de goedkeuringen van organisaties die overeenkomstig lid 2, onder d), e) en g), vereist zijn, en de voorwaarden waaronder die goedkeuringen niet te hoeven worden gevraagd;

g) de voorwaarden voor afgifte, handhaving, wijziging, opschorting of intrekking van de personeelscertificaten die overeenkomstig lid 2, onder f), vereist zijn;

h) de verantwoordelijkheden van de houders van certificaten;

i) de wijze waarop voor in lid 1 bedoelde luchtvaartuigen die niet onder lid 2 of lid 4 vallen en voor de in artikel 4, lid 1, onder c), bedoelde luchtvaartuigen, overeenstemming met de essentiële eisen wordt aangetoond;

j) de voorwaarden voor het onderhoud en het beheer van de permanente luchtwaardigheid van producten, onderdelen en uitrustingsstukken.

Ten aanzien van de luchtwaardigheid als genoemd in artikel 4, lid 1, onder a), b) en c), is de Commissie bevoegd om door middel van gedelegeerde handelingen overeenkomstig artikel 65 ter, waar nodig bijlage I te wijzigen of aan te vullen als gevolg van technische, operationele of wetenschappelijke ontwikkelingen of nieuwe aanwijzingen van veiligheidsproblemen op het gebied van luchtwaardigheid, teneinde en voor zover nodig de doelstellingen van artikel 2 te verwezenlijken."

(6) In artikel 6 worden de leden 2 en 3 vervangen door:

"2. De Commissie wordt gemachtigd om door middel van gedelegeerde handelingen overeenkomstig artikel 65 ter de in lid 1 genoemde eisen te wijzigen, teneinde deze in overeenstemming te brengen met latere wijzigingen van het Verdrag van Chicago en de bijlagen daarbij, die na de vaststelling van deze verordening in werking treden en in alle lidstaten toepasselijk worden.

3. Indien nodig om een hoog en uniform niveau van milieubescherming te waarborgen en uitgaande van de inhoud van de aanhangsels van bijlage 16, als genoemd in lid 1, is de Commissie, waar van toepassing, gerechtigd om door middel van gedelegeerde handelingen overeenkomstig artikel 65 ter gedetailleerde voorschriften vast te stellen ter aanvulling van de in lid 1 vermelde eisen."

(7) Artikel 7 wordt als volgt gewijzigd:

(a) lid 2, vierde alinea, wordt vervangen door:

"Met betrekking tot het bewijs van bevoegdheid als recreatief vlieger kan, niettegenstaande de derde alinea en als de nationale wetgeving dit toestaat, een huisarts die de medische voorgeschiedenis van de aanvrager voldoende in detail kent, optreden als luchtvaartgeneeskundig keuringsarts. De Commissie neemt gedetailleerde voorschriften aan voor het gebruik van een huisarts die optreedt als luchtvaartgeneeskundig keuringsarts, met name om te waarborgen dat het niveau van veiligheid wordt aangehouden. Deze uitvoeringshandelingen worden vastgesteld volgens de in artikel 65, lid 3, bedoelde procedure."

(b) lid 2, zesde alinea, wordt vervangen door:

"Voor piloten die betrokken zijn bij vluchtuitvoeringen met de in artikel 4, lid 1, onder b) of c), bedoelde luchtvaartuigen kan aan de eisen van de tweede en derde alinea van het onderhavige lid worden voldaan door de aanvaarding van de door of namens een derde land afgegeven bewijzen van bevoegdheid en medische verklaringen."

(c) in lid 6 wordt het inleidende deel vervangen door:

"Wat betreft piloten die betrokken zijn bij vluchtuitvoeringen met de in artikel 4, lid 1, onder b) en c), bedoelde luchtvaartuigen en vluchtnabootsers, en de personen en organisaties die betrokken zijn bij de opleiding, toetsing, controle en medische keuring van deze piloten, is de Commissie bevoegd gedelegeerde handelingen vast te stellen overeenkomstig artikel 65 ter om gedetailleerde voorschriften vast te leggen met betrekking tot:

(d) lid 6, punt d), wordt vervangen door:

"d) de voorwaarden voor de omzetten van bestaande nationale bewijzen van bevoegdheid voor piloot of voor boordwerktuigkundige in bewijzen van bevoegdheid voor piloot, alsmede de voorwaarden voor de omzetting van nationale medische verklaringen;"

(e) Lid 6, punt f), wordt vervangen door:

"f) de wijze waarop piloten van luchtvaartuigen als genoemd in de punten a), onder ii), en d) en h) van bijlage II, zoals gebruikt voor commercieel luchtvervoer, voldoen aan de relevante essentiële eisen van bijlage III."

(f) aan het einde van lid 6 wordt de volgende nieuwe alinea toegevoegd:

"Wat betreft piloten die betrokken zijn bij vluchtuitvoeringen met de in artikel 4, lid 1, onder b) en c), bedoelde luchtvaartuigen en vluchtnabootsers, en de personen en organisaties die betrokken zijn bij de opleiding, toetsing, controle en medische keuring van deze piloten, is de Commissie bevoegd om door middel van gedelegeerde handelingen overeenkomstig artikel 65 ter, waar nodig, bijlage III te wijzigen of aan te vullen als gevolg van technische, operationele of wetenschappelijke ontwikkelingen of nieuwe aanwijzingen van veiligheidsproblemen inzake het verlenen van licenties aan piloten, teneinde en voor zover nodig om de doelstellingen van artikel 2 te verwezenlijken."

(8) Artikel 8 wordt als volgt gewijzigd:

(a) in lid 5 wordt het inleidende deel vervangen door:

"Wat betreft de in artikel 4, lid 1, onder b) en c), bedoelde vluchtuitvoering met luchtvaartuigen, wordt de Commissie gemachtigd gedelegeerde handelingen vast te stellen overeenkomstig artikel 65 ter om gedetailleerde voorschriften vast te leggen met betrekking tot:"

(b) lid 5, punt g), wordt vervangen door:

"g) de wijze waarop de in punt a), onder ii), en de punten d) en h) van bijlage II, vermelde vluchtuitvoering met luchtvaartuigen, wanneer deze worden gebruikt voor de commercieel luchtvervoer, voldoen aan de relevante essentiële eisen van bijlage IV en, indien van toepassing, bijlage Vb."

(c) in lid 5 worden de volgende punten h) en i) toegevoegd:

"h) voorwaarden en procedures op grond waarvan gespecialiseerde vluchtuitvoeringen zijn onderworpen aan een vergunning;

i) voorwaarden op grond waarvan vluchtuitvoeringen worden verboden, beperkt of onderworpen aan bepaalde voorwaarden in het belang van de veiligheid, overeenkomstig artikel 22, lid 1."

(d) aan het einde van lid 5 wordt de volgende nieuwe alinea toegevoegd:

"Wat betreft de in artikel 4, lid 1, onder b) en c), bedoelde vluchtuitvoering met luchtvaartuigen, wordt de Commissie gemachtigd om door middel van gedelegeerde handelingen overeenkomstig artikel 65 ter bijlage IV en, indien van toepassing, bijlage Vb te wijzigen of aan te vullen als gevolg van technische, operationele of wetenschappelijke ontwikkelingen of nieuwe aanwijzingen van veiligheidsproblemen inzake vluchtuitvoering met luchtvaartuigen, teneinde en voor zover nodig om de doelstellingen van artikel 2 te verwezenlijken."

(9) Artikel 8 bis wordt als volgt gewijzigd:

(a) in lid 5 wordt het inleidende deel vervangen door:

"Wat betreft luchtvaartterreinen, luchtvaartterreinapparatuur en luchtvaartterreinactiviteiten, wordt de Commissie gemachtigd gedelegeerde handelingen vast te stellen overeenkomstig artikel 65 ter, teneinde gedetailleerde voorschriften vast te leggen met betrekking tot:"

(b) in lid 5 worden de volgende punten toegevoegd na punt j):

"k) de voorwaarden voor de afgifte, handhaving, wijziging, opschorting of intrekking van certificaten voor aanbieders van platformbeheerdiensten;

l) de voorwaarden voor het verstrekken en het verspreiden van verplichte informatie om de veiligheid van luchtvaartterreinactiviteiten en luchtvaartterreinapparatuur te waarborgen;

m) de in lid 2, onder 2), vermelde verantwoordelijkheden van dienstverleners;

n) de voorwaarden voor de afgifte, handhaving, wijziging, opschorting of intrekking van goedkeuringen van organisaties en de voorwaarden voor het toezicht op organisaties die betrokken zijn bij het ontwerp, de productie en het onderhoud van veiligheidskritieke luchtvaartterreinapparatuur;

o) de verantwoordelijkheden van organisaties die betrokken zijn bij het ontwerp, de productie en het onderhoud van veiligheidskritieke luchtvaartterreinapparatuur."

(c) aan het einde van lid 5 wordt de volgende nieuwe alinea toegevoegd:

"Wat betreft luchtvaartterreinen, luchtvaartterreinapparatuur en luchtvaartterreinactiviteiten, wordt de Commissie gemachtigd om door middel van gedelegeerde handelingen overeenkomstig artikel 65 ter bijlage Va en, indien van toepassing, bijlage Vb te wijzigen of aan te vullen als gevolg van technische, operationele of wetenschappelijke ontwikkelingen of nieuwe aanwijzingen van veiligheidsproblemen inzake luchtvaartterreinen, teneinde en voor zover nodig om de doelstellingen van artikel 2 te verwezenlijken."

(10) Artikel 8 ter wordt als volgt gewijzigd:

(a) leden 4 en 5 worden vervangen door:

"4. Krachtens de in lid 6 bedoelde maatregelen mag een certificaat of verklaring verplicht worden gesteld voor het ontwerp, de productie of het onderhoud van ATM/ANS-systemen en -onderdelen waarvan de veiligheid en de interoperabiliteit afhankelijk zijn. Het certificaat wordt verstrekt aan die organisaties die kunnen aantonen dat zij de mogelijkheden en middelen

bezitten om zich te kwijten van de verantwoordelijkheden die aan hun rechten zijn verbonden. De verleende rechten worden in het certificaat gespecificeerd.

5. Krachtens de in lid 6 bedoelde maatregelen mag certificering ofwel validering of een verklaring door de ATM/ANS-verlener of de organisatie die betrokken is bij het ontwerp, de productie of het onderhoud van ATM/ANS-systemen en -onderdelen verplicht worden gesteld, in verband met ATM/ANS-systemen en -onderdelen waarvan de veiligheid en de interoperabiliteit afhankelijk zijn. Het certificaat of de verklaring voor die systemen en onderdelen wordt afgegeven, of de validering daarvoor wordt verleend, indien de aanvrager heeft aangetoond dat de systemen en onderdelen voldoen aan gedetailleerde specificaties die zijn vastgesteld om de naleving van de in lid 1 bedoelde essentiële eisen te waarborgen."

(b) lid 6 wordt als volgt gewijzigd:

i) het inleidende deel wordt vervangen door:

"Wat betreft het verlenen van ATM/ANS, wordt de Commissie gemachtigd gedelegeerde handelingen vast te stellen overeenkomstig artikel 65 ter, teneinde gedetailleerde voorschriften vast te leggen met betrekking tot:"

ii) punt e) wordt vervangen door:

"de voorwaarden en procedures voor de verklaring door en het toezicht op dienstverleners en organisaties die betrokken zijn bij het ontwerp, de productie en het onderhoud van ATM/ANS-systemen en -onderdelen als genoemd in de leden 3 tot en met 5."

iii) de volgende punten g), h) en i) worden toegevoegd:

"g) de voorwaarden voor het verstrekken en het verspreiden van verplichte informatie om de veiligheid bij het verlenen van ATM/ANS te waarborgen;

h) de voorwaarden voor de validering en de verklaring als genoemd in lid 5 en voor het toezicht op de naleving van deze voorwaarden;

i) operationele voorschriften en ATM/ANS-onderdelen die vereist zijn voor het gebruik van het luchtruim."

iv) aan het einde van het lid wordt de volgende nieuwe alinea toegevoegd:

"Wat betreft de verlening van ATM/ANS, wordt de Commissie gemachtigd om door middel van gedelegeerde handelingen overeenkomstig artikel 65 ter, waar nodig bijlage Va te wijzigen of aan te vullen als gevolg van technische, operationele of wetenschappelijke ontwikkelingen of nieuwe aanwijzingen van veiligheidsproblemen inzake ATM/ANS, teneinde en voor zover nodig de doelstellingen van artikel 2 te verwezenlijken."

(c) lid 7, punt a), wordt vervangen door:

"a) zijn in overeenstemming met de stand van de techniek en met de beste praktijken op het gebied van ATM/ANS, met name overeenkomstig het ATM-masterplan en in nauwe samenwerking met ICAO."

(11) Artikel 8 quater wordt als volgt gewijzigd:

(a) in lid 10 wordt het inleidende deel vervangen door:

"Wat betreft luchtverkeersleiders alsook personen en organisaties die betrokken zijn bij de opleiding, toetsing, controle of medische keuring van luchtverkeersleiders, wordt de Commissie gemachtigd om gedelegeerde handelingen vast te stellen overeenkomstig artikel 65 ter, teneinde gedetailleerde voorschriften vast te leggen met betrekking tot:"

(b) In lid 10 worden de volgende punten e), f) en g) toegevoegd:

"e) onverminderd de bepalingen van de bilaterale overeenkomsten die zijn gesloten overeenkomstig artikel 12, de voorwaarden voor acceptatie van vergunningen van derde landen;

f) de voorwaarden waaronder het verstrekken van on-the-job-opleiding is verboden, beperkt of onderworpen aan bepaalde voorwaarden in het belang van de veiligheid;

g) de voorwaarden voor het verstrekken en het verspreiden van verplichte informatie om de veiligheid bij het verstrekken van on-the-job-opleiding te waarborgen;"

(c) aan het einde van lid 10 wordt de volgende nieuwe alinea toegevoegd:

"Wat betreft luchtverkeersleiders alsook personen en organisaties die betrokken zijn bij de opleiding, toetsing, controle of medische keuring van luchtverkeersleiders, wordt de Commissie gemachtigd om door middel van gedelegeerde handelingen overeenkomstig artikel 65 ter, waar nodig bijlage Vb te wijzigen of aan te vullen als gevolg van technische, operationele of wetenschappelijke ontwikkelingen of nieuwe aanwijzingen van veiligheidsproblemen inzake opleidingsorganisaties en luchtverkeersleiders, teneinde en voor zover om nodig de doelstellingen van artikel 2 te verwezenlijken."

(12) Artikel 9 wordt als volgt gewijzigd:

(a) in lid 4 wordt het inleidende deel vervangen door:

"Wat betreft de in artikel 4, lid 1, onder d), bedoelde luchtvaartuigen, alsmede de bemanning van en de vluchtuitvoering met die luchtvaartuigen, wordt de Commissie gemachtigd om gedelegeerde handelingen vast te stellen overeenkomstig artikel 65 ter, teneinde gedetailleerde voorschriften vast te leggen met betrekking tot:"

(b) lid 4, punt a), wordt vervangen door:

"a) de autorisatie van in artikel 4, lid 1, onder d), bedoelde luchtvaartuigen of bemanningen, die geen houder zijn van een standaard-ICAO-certificaat van luchtwaardigheid of een vergunning om te vliegen naar, in of vanuit de Gemeenschap;"

(c) lid 4, punt e), wordt vervangen door:

"e) de voorwaarden voor de verklaring door en het toezicht op de in lid 3 bedoelde exploitanten;"

(d) Aan lid 4 wordt het volgende punt g) toegevoegd:

"g) alternatieve voorwaarden voor gevallen waarin naleving van de onder lid 1 bedoelde normen en eisen niet mogelijk is of een onevenredige inspanning

vereist, waarbij wel gezorgd wordt dat aan de doelstellingen van de desbetreffende normen en eisen wordt voldaan."

- (e) in lid 5, punt e), wordt het woord "veiligheidsaspecten" vervangen door "aspecten".

(13) Artikel 10 wordt als volgt gewijzigd:

- (a) lid 2 wordt vervangen door:

"2. Ter uitvoering van lid 1 doen de lidstaten, naast het toezicht op de door hen afgegeven certificaten of de door hen ontvangen verklaringen, onderzoek, inclusief platforminspecties, en nemen zij maatregelen, waaronder een vliegverbod voor luchtvaartuigen, om te voorkomen dat een overtreding wordt voortgezet."

- (b) in lid 5 wordt het inleidende deel vervangen door:

"De Commissie wordt gemachtigd om overeenkomstig artikel 65 ter gedelegeerde handelingen vast te stellen om gedetailleerde voorschriften met betrekking tot de voorwaarden voor de in lid 1 bedoelde samenwerking vast te leggen, in het bijzonder betreffende: "

- (c) aan lid 5 worden de volgende punten d) en e) toegevoegd:

"d) de voorwaarden voor de kwalificaties van inspecteurs die platforminspecties uitvoeren en de organisaties die betrokken zijn bij de opleiding van deze inspecteurs;

e) de voorwaarden voor het beheer en de uitvoering van het toezicht en de handhaving, met inbegrip van veiligheidsbeheersystemen."

(14) Artikel 11 wordt als volgt gewijzigd:

- (a) de leden 1 en 2 worden vervangen door:

"1. De lidstaten erkennen de in overeenstemming met deze verordening en de op grond daarvan vastgestelde gedelegeerde handelingen en uitvoeringshandelingen afgegeven certificaten, zonder nadere technische eisen te stellen of een beoordeling uit te voeren. Indien de oorspronkelijke erkenning een bijzonder doel of bijzondere doelen dient, geldt elke latere erkenning slechts voor hetzelfde doel of dezelfde doelen.

2. De Commissie besluit, op eigen initiatief of op verzoek van een lidstaat of van het Agentschap, of een in lid 1 bedoeld certificaat voldoet aan deze verordening en de op grond daarvan vastgestelde gedelegeerde handelingen en uitvoeringshandelingen. Deze uitvoeringshandelingen worden vastgesteld volgens de in artikel 65, lid 2, bedoelde procedure. Om naar behoren gemotiveerde, dwingende redenen van hoogdringendheid die verband houden met de veiligheid stelt de Commissie onmiddellijk van toepassing zijnde uitvoeringshandelingen vast volgens de in artikel 65, lid 4, bedoelde procedure."

(15) Artikel 12, lid 2, punt b), laatste alinea, wordt vervangen door:

"kan zij van de betrokken lidstaat vereisen dat deze de overeenkomst wijzigt, de toepassing ervan opschort of de overeenkomst opzegt, overeenkomstig artikel 351 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie.

Deze uitvoeringshandelingen worden vastgesteld volgens de in artikel 65, lid 2, beschreven procedure."

(16) Artikel 13 wordt vervangen door:

"Artikel 13

Gekwalificeerde entiteiten

"Wanneer een gekwalificeerde entiteit wordt belast met een specifieke certificerings- of toezichtstaak, draagt het Agentschap of de betrokken nationale luchtvaartautoriteit er zorg voor dat deze instantie voldoet aan de criteria van bijlage V.

Gekwalificeerde entiteiten geven geen certificaten of vergunningen af en ontvangen geen verklaringen."

(17) Artikel 14 wordt als volgt gewijzigd:

(a) lid 1 wordt vervangen door:

"1. De bepalingen in deze verordening en de op grond daarvan vastgestelde gedelegeerde handelingen en uitvoeringshandelingen beletten een lidstaat niet onmiddellijk te reageren wanneer zich een veiligheidsprobleem voordoet met betrekking tot een product, systeem, persoon of organisatie, mits de onmiddellijke actie noodzakelijk is om de veiligheid te waarborgen en het niet mogelijk is om het probleem op te lossen overeenkomstig deze verordening en de op grond daarvan vastgestelde gedelegeerde handelingen en uitvoeringshandelingen."

(b) lid 3 wordt vervangen door:

"De Commissie beoordeelt of aan de in lid 1 bedoelde voorwaarden is voldaan en neemt, indien zij van mening is dat dit niet het geval is, een daartoe strekkend besluit. Deze uitvoeringshandelingen worden vastgesteld volgens de in artikel 65, lid 2, bedoelde procedure. Om naar behoren gemotiveerde, dwingende redenen van hoogdringendheid die verband houden met de veiligheid, stelt de Commissie onmiddellijk van toepassing zijnde uitvoeringshandelingen vast volgens de in artikel 65, lid 4 bedoelde procedure.

Na de kennisgeving van het in de eerste alinea van dit lid bedoelde besluit trekt de betrokken lidstaat de krachtens lid 1 genomen maatregel in.

Indien nodig als gevolg van de vaststelling van een veiligheidsprobleem als bedoeld in lid 1, wordt de Commissie gemachtigd overeenkomstig artikel 65 quater gedelegeerde handelingen vast te stellen om deze verordening te wijzigen of aan te vullen."

(c) lid 4 wordt vervangen door:

"4. De lidstaten kunnen in geval van onvoorziene dringende operationele omstandigheden of operationele behoeften van beperkte duur ontheffing verlenen van de essentiële eisen die zijn voorgeschreven in deze verordening en de op grond daarvan vastgestelde gedelegeerde handelingen en uitvoeringshandelingen, mits de veiligheid daardoor niet in het gedrang komt. Het Agentschap, de Commissie en de andere lidstaten worden van de ontheffingen in kennis gesteld als die bij herhaling of voor langer dan twee maanden worden verleend."

(d) lid 5, tweede alinea, wordt vervangen door:

"De Commissie beoordeelt of de ontheffing voldoet aan de voorwaarden van lid 4 en neemt, indien zij van mening is dat dit niet het geval is, een daartoe strekkend besluit. Deze uitvoeringshandelingen worden vastgesteld volgens de in artikel 65, lid 2, bedoelde procedure. Om naar behoren gemotiveerde, dwingende redenen van hoogdringendheid die verband houden met de veiligheid, stelt de Commissie onmiddellijk van toepassing zijnde uitvoeringshandelingen vast volgens de in artikel 65, lid 4 bedoelde procedure.

De betrokken lidstaat trekt de ontheffing in na ontvangst van de in de tweede alinea bedoelde kennisgeving."

- (e) lid 6, eerste alinea, wordt vervangen door:

"6. Indien met andere middelen een beschermingsniveau kan worden bereikt dat gelijkwaardig is aan het niveau dat wordt bereikt door de toepassing van de op grond van deze verordening vastgestelde gedelegeerde handelingen en uitvoeringshandelingen, kunnen de lidstaten, zonder onderscheid naar nationaliteit, goedkeuring verlenen in afwijking van die gedelegeerde handelingen en uitvoeringshandelingen, overeenkomstig de in de tweede alinea en lid 7 vastgestelde procedure."

- (f) aan het einde van lid 7 wordt de volgende alinea toegevoegd:

"Indien de Commissie vaststelt, rekening houdend met de in de eerste alinea bedoelde aanbeveling, dat aan de voorwaarden van lid 6 is voldaan, verleent zij onverwijld de afwijking door de desbetreffende op grond van deze verordening vastgestelde gedelegeerde handelingen en uitvoeringshandelingen dienovereenkomstig te wijzigen."

- (18) In artikel 15, lid 2, wordt het inleidende deel vervangen door:

"2. Onverminderd het recht van het publiek op toegang tot de documenten van de Commissie, zoals vastgesteld in Verordening (EG) nr. 1049/2001, stelt de Commissie gedetailleerde voorschriften vast voor de verspreiding, op haar eigen initiatief, van de in lid 1 van dit artikel bedoelde informatie onder belanghebbenden. Die uitvoeringshandelingen worden vastgesteld volgens de in artikel 65, lid 3, bedoelde procedure. Deze maatregelen houden rekening met de noodzaak:"

- (19) De titel van hoofdstuk III wordt vervangen door:

"HET LUCHTVAARTAGENTSCHAP VAN DE EUROPESE UNIE"

- (20) Artikel 17 wordt als volgt gewijzigd:

- (a) Lid 1 wordt vervangen door:

"Met het oog op de tenuitvoerlegging van deze verordening wordt een Luchtvaartagentschap van de Europese Unie opgericht."

- (b) lid 2, eerste zin, wordt vervangen door:

"Om de goede werking en verdere ontwikkeling van de burgerluchtvaart te waarborgen, dient het Agentschap:"

- (c) aan lid 2 wordt het volgende punt f) toegevoegd:

"f) de bevoegde autoriteiten in de lidstaten te ondersteunen bij de uitvoering van hun taken door een forum voor de uitwisseling van informatie en deskundigen aan te bieden."

- (21) Artikel 19, lid 2, tweede alinea, wordt vervangen door:
- "Deze documenten zijn in overeenstemming met de stand van de techniek en de beste praktijken op de betrokken gebieden en worden geactualiseerd aan de hand van de wereldwijde ervaring op luchtvaartgebied en de vooruitgang van de wetenschap en techniek."
- (22) Artikel 21, lid 2, punt b), onder i), wordt vervangen door:
- "i) vluchtnabootsers die worden geëxploiteerd door opleidingsorganisaties die door het Agentschap zijn gecertificeerd;"
- (23) Artikel 22 wordt als volgt gewijzigd:
- (a) in lid 2, punt c), worden de woorden "een maand" vervangen door "drie maanden".
- (b) lid 2, punt e), wordt vervangen door:
- "e) indien een lidstaat het niet eens is met de conclusies van het Agentschap inzake een afzonderlijk schema, verwijst het de zaak naar de Commissie. De Commissie besluit of dat schema voldoet aan de veiligheidsdoelstellingen van deze verordening. Deze uitvoeringshandelingen worden vastgesteld volgens de in artikel 65, lid 2, bedoelde procedure;"
- (24) In Artikel 22 bis wordt het volgende punt c bis) ingevoegd:
- "c bis) zorgt het Agentschap voor de afgifte en verlenging van certificaten of de aanvaarding van verklaringen van conformiteit of geschiktheid voor gebruik en overeenstemming overeenkomstig artikel 8 ter, leden 4 en 5, van organisaties die pan-Europese diensten of systemen aanbieden, en op verzoek van de betrokken lidstaat ook van andere dienstverleners en organisaties die zich bezighouden met het ontwerp, de productie en het onderhoud van ATM/ANS-systemen en -onderdelen;"
- (25) Artikel 24, lid 5, wordt vervangen door:
- "5. Rekening houdend met de in de artikelen 52 en 53 vastgelegde beginselen, stelt de Commissie gedetailleerde voorschriften vast inzake de werkmethode van het Agentschap voor het uitvoeren van de in de leden 1, 3 en 4, genoemde taken. Deze uitvoeringshandelingen worden vastgesteld volgens de in artikel 65, lid 2, bedoelde procedure."
- (26) Artikel 25 wordt als volgt gewijzigd:
- (a) in lid 3 wordt het inleidende deel vervangen door:
- "Op grond van de leden 1 en 2 stelt de Commissie, bij overeenkomstig artikel 65 ter vastgestelde gedelegeerde handelingen, het volgende vast:"
- (b) lid 3, punt b), wordt vervangen door:
- "b) gedetailleerde voorschriften voor onderzoeken, bijbehorende maatregelen en meldingen, alsmede besluitvorming, waaronder bepalingen inzake recht van verdediging, toegang tot dossiers, juridische vertegenwoordiging, vertrouwelijkheid en termijnbepalingen en de vaststelling van de hoogte en de invordering van boetes en dwangsommen."
- (27) Artikel 29, lid 2, wordt geschrapt.
- (28) Artikel 30 wordt vervangen door:

"Het Protocol inzake voorrechten en immuniteiten van de Europese Unie is van toepassing op het Agentschap en zijn personeel."

(29) Artikel 33 wordt als volgt gewijzigd:

(a) lid 2, punt a), wordt vervangen door:

"a) benoemt overeenkomstig de artikelen 39 bis en 39 ter de uitvoerend directeur en de adjunct-uitvoerend directeuren;"

(b) lid 2, punt c), wordt vervangen door:

"c) stelt vóór 30 november van elk jaar, en na advies van de Commissie, het jaarlijkse werkprogramma en het meerjarige werkprogramma van het Agentschap voor het komende jaar of de komende jaren vast; deze werkprogramma's worden vastgesteld onverminderd de jaarlijkse begrotingsprocedure van de Unie en het wetgevingsprogramma van de Unie op de betrokken gebieden van de luchtvaartveiligheid; het advies van de Commissie wordt bij de werkprogramma's gevoegd;"

(c) lid 2, punt h), wordt vervangen door:

"h) treedt als tuchtraad op ten aanzien van de uitvoerend directeur en, in overleg met deze, ten aanzien van de adjunct-uitvoerend directeuren;"

(d) aan lid 2 worden de punten n), o), p) en q) toegevoegd:

"n) oefent, overeenkomstig lid 6, ten aanzien van het personeel van het Agentschap de bevoegdheden uit die het Statuut toekent aan het tot aanstelling bevoegde gezag, en die de Regeling welke van toepassing is op de andere personeelsleden toekent aan het tot het sluiten van contracten bevoegde gezag¹⁶ ("de bevoegdheden van het tot aanstelling bevoegde gezag");

o) zorgt voor passende follow-up van de resultaten en aanbevelingen in de interne en externe controleverslagen en beoordelingen, alsook van de resultaten en aanbevelingen die voortvloeien uit de onderzoeken van het Europees Bureau voor Fraudebestrijding (OLAF);

p) stelt passende uitvoeringsregels vast voor de uitvoering van het Statuut en de Regeling welke van toepassing is op de andere personeelsleden, overeenkomstig artikel 110 van het Statuut."

q) stelt regels vast voor om belangenconflicten bij zijn leden en bij de leden van de kamer(s) van beroep te voorkomen en te beheren;

(e) het volgende lid 6 wordt toegevoegd:

"6. De raad van beheer neemt overeenkomstig artikel 110 van het Statuut een besluit dat is gebaseerd op artikel 2, lid 1, van het Statuut en artikel 6 van de Regeling welke van toepassing is op de andere personeelsleden, waarin hij de nodige bevoegdheden van het tot aanstelling bevoegde gezag delegeert aan de uitvoerend directeur en de voorwaarden vastlegt voor de opschorting van deze

¹⁶ Verordening (EEG, Euratom, EGKS) nr. 259/68 van de Raad van 29 februari 1968 tot vaststelling van het Statuut van de ambtenaren van de Europese Gemeenschappen en de regeling welke van toepassing is op de andere personeelsleden van deze Gemeenschappen, alsmede van bijzondere maatregelen welke tijdelijk op de ambtenaren van de Commissie van toepassing zijn (PB L 56 van 4.3.1968, blz. 1).

gedelegeerde bevoegdheden. De uitvoerend directeur is bevoegd om deze bevoegdheden op zijn beurt te delegeren.

De raad van beheer kan in uitzonderlijke gevallen door middel van een besluit de delegatie van bevoegdheden van het tot aanstelling bevoegde gezag aan de uitvoerend directeur en de bevoegdheden die hij op zijn beurt heeft gedelegeerd, tijdelijk opschorten en deze bevoegdheden zelf uitoefenen of delegeren aan een van zijn leden of aan een ander personeelslid dan de uitvoerend directeur."

(30) Artikel 34 wordt als volgt gewijzigd:

- (a) in lid 1 worden de woorden "één vertegenwoordiger van de Commissie" vervangen door "twee vertegenwoordigers van de Commissie, allen met stemrecht";
- (b) in lid 1, tweede alinea, worden de woorden "een vertegenwoordiger en een plaatsvervanger" vervangen door "haar vertegenwoordigers en hun plaatsvervangers";
- (c) in lid 1, tweede alinea, wordt het woord "vijf" vervangen door "vier";
- (d) aan het einde van lid 1 wordt de volgende nieuwe alinea toegevoegd:

"De leden van de raad van beheer en hun plaatsvervangers worden aangesteld op basis van hun kennis op luchtvaartgebied, rekening houdende met relevante management-, administratieve en budgettaire vaardigheden. Alle partijen die in de raad van beheer zijn vertegenwoordigd trachten het verloop van hun vertegenwoordigers te beperken, om de continuïteit van de werkzaamheden van de raad van beheer te garanderen. Alle partijen streven naar een evenwicht tussen mannen en vrouwen in de raad van beheer."

(31) Artikel 37, lid 1, wordt als volgt gewijzigd:

- de woorden "meerderheid van twee derde van de leden" worden vervangen door "eenvoudige meerderheid".
- de volgende tweede zin wordt ingevoegd:
"Voor besluiten met betrekking tot de vaststelling van de werkprogramma's, de jaarlijkse begroting, de benoeming, de verlenging van de ambtstermijn of de ontzetting uit het ambt van de uitvoerend directeur is echter een meerderheid van twee derde van de leden van de raad van beheer vereist."

(32) Het volgende artikel 37 bis wordt ingevoegd:

"Artikel 37 bis

Uitvoerende raad

1. De raad van beheer wordt bijgestaan door een uitvoerende raad.

2. De uitvoerende raad:

- a) bereidt door de raad van beheer te nemen besluiten voor;
- b) draagt zorg, samen met de raad van beheer, voor een passende opvolging van de resultaten en aanbevelingen in de interne en externe controleverslagen en beoordelingen, alsook van de resultaten en

aanbevelingen die voortvloeien uit de onderzoeken van het Europees Bureau voor Fraudebestrijding (OLAF);

c) ondersteunt en adviseert de uitvoerend directeur bij de tenuitvoerlegging van de besluiten van de raad van beheer, onverminderd de verantwoordelijkheden van de uitvoerend directeur als omschreven in artikel 38, teneinde het toezicht op het administratief en begrotingsbeheer te versterken.

3. In spoedgevallen kan de uitvoerende raad indien nodig bepaalde voorlopige besluiten namens de raad van beheer nemen, in het bijzonder met betrekking tot aangelegenheden van administratief beheer, met inbegrip van schorsing van de delegatie van de bevoegdheden tot aanstelling, en begrotingsaangelegenheden.

4. De uitvoerende raad bestaat uit de voorzitter van de raad van beheer, één vertegenwoordiger van de Commissie in de raad van beheer en drie andere leden die door de raad van beheer onder zijn leden met stemrecht zijn aangesteld. De voorzitter van de raad van beheer is tevens de voorzitter van de uitvoerende raad. De uitvoerend directeur neemt deel aan de vergaderingen van de uitvoerende raad, maar heeft geen stemrecht.

5. De ambtstermijn van de leden van de uitvoerende raad is gelijk aan die van de leden van de raad van beheer. De ambtstermijn van de leden van de uitvoerende raad eindigt wanneer hun lidmaatschap van de raad van beheer eindigt.

6. De uitvoerende raad komt ten minste eenmaal per drie maanden in gewone vergadering bijeen. Daarnaast komt het bijeen op initiatief van zijn voorzitter of op verzoek van de leden.

7. De raad van beheer stelt het reglement van orde van de uitvoerende raad vast."

(33) Artikel 38 wordt als volgt gewijzigd:

(a) lid 1 wordt vervangen door:

"1. Het Agentschap wordt geleid door zijn uitvoerend directeur, die volledig onafhankelijk is in de uitoefening van zijn taken. Onverminderd de bevoegdheden van de Commissie, de raad van beheer en de uitvoerende raad, verlangt noch aanvaardt de uitvoerend directeur instructies van geen enkele regering of enige andere instantie."

(b) lid 3, punt g), wordt geschrapt.

(c) lid 3, punt i), wordt vervangen door:

"i) hij kan zijn bevoegdheden aan andere personeelsleden van het Agentschap delegeren. De Commissie stelt de modaliteiten van deze delegaties vast. Deze uitvoeringshandelingen worden vastgesteld volgens de in artikel 65, lid 2, bedoelde procedure;"

(d) lid 3, punt k), wordt vervangen door:

"k) hij bereidt het jaarlijkse werkprogramma en de meerjarige werkprogramma's voor en dient ze, na overleg met de Commissie, in bij de raad van beheer;"

(e) de volgende punten m), n), o) en p) worden toegevoegd aan lid 3:

"(m) hij voert het jaarlijkse werkprogramma en de meerjarige werkprogramma's uit en brengt bij de raad van beheer verslag uit over de tenuitvoerlegging ervan;

(n) in navolging van de conclusies van interne en externe auditverslagen en onderzoeken van het Europees Bureau voor fraudebestrijding (OLAF) stelt hij een actieplan op en brengt hij tweemaal per jaar bij de Commissie en regelmatig bij de uitvoerende raad en de raad van beheer verslag uit over de geboekte vooruitgang;

(o) hij beschermt de financiële belangen van de Unie door preventieve maatregelen te nemen en effectieve controles uit te voeren tegen fraude, corruptie en alle andere illegale activiteiten. In het geval onregelmatigheden worden vastgesteld, vordert hij onterecht uitbetaalde bedragen terug en zorgt hij, voor zover passend, voor een verbetering van de doeltreffende, evenredige en afschrikkende administratieve en financiële sancties;

(p) hij stelt een fraudebestrijdingsstrategie op voor het Agentschap en legt deze ter goedkeuring voor aan de raad van beheer;

(34) Artikel 39 wordt geschrapt.

(35) De volgende artikelen 39 bis en 39 ter worden ingevoegd:

"Artikel 39 bis

Benoeming van de uitvoerend directeur

1. De uitvoerend directeur wordt aangesteld als tijdelijk functionaris van het Agentschap overeenkomstig artikel 2, onder a), van de Regeling welke van toepassing is op de andere personeelsleden.

2. De uitvoerend directeur wordt na een open en transparante selectieprocedure door de raad van beheer uit een lijst van door de Commissie voorgedragen kandidaten benoemd op grond van verdienste en voor de burgerluchtvaart relevante en door bewijsstukken aangetoonde bekwaamheid en ervaring.

Voor het sluiten van de arbeidsovereenkomst met de uitvoerend directeur wordt het Agentschap vertegenwoordigd door de voorzitter van de raad van beheer.

Voordat hij/zij wordt benoemd, kan de door de raad van beheer geselecteerde kandidaat worden verzocht om voor de bevoegde commissie van het Europees Parlement een verklaring af te leggen en alle vragen van de commissieleden te beantwoorden.

3. De ambtstermijn van de uitvoerend directeur bedraagt vijf jaar. Aan het einde van deze termijn stelt de Commissie een beoordeling op waarin rekening wordt gehouden met de evaluatie van de resultaten van de uitvoerend directeur en de toekomstige taken en uitdagingen van het Agentschap.

4. Op voorstel van de Commissie, waarin rekening wordt gehouden met de beoordeling als bedoeld in lid 3, kan de raad van beheer de ambtstermijn van de uitvoerend directeur eenmaal verlengen met ten hoogste vijf jaar.

5. Wanneer de raad van beheer voornemens is de ambtstermijn van de uitvoerend directeur te verlengen, stelt hij het Europees Parlement daarvan in kennis. In de maand die voorafgaat aan de verlenging van zijn of haar ambtstermijn kan de

uitvoerend directeur worden gevraagd een verklaring voor de bevoegde commissie van het Europees Parlement af te leggen en vragen van de commissieleden te beantwoorden.

6. Een uitvoerend directeur van wie de ambtstermijn is verlengd, is aan het einde van de volledige termijn uitgesloten van een andere selectieprocedure voor dezelfde functie.

7. De uitvoerend directeur kan uitsluitend uit zijn of haar ambt worden ontheven bij besluit van de raad van beheer op voorstel van de Commissie.

8. De raad van beheer neemt besluiten met betrekking tot de benoeming, de verlenging van de ambtstermijn of de ontzetting uit het ambt van de uitvoerend directeur en/of adjunct-uitvoerend directeurs met een meerderheid van twee derde van zijn leden met stemrecht.

Artikel 39 ter

Benoeming van adjunct-uitvoerend directeurs

1. De uitvoerend directeur kan worden bijgestaan door een of meer adjunct-uitvoerend directeurs.

2. De adjunct-uitvoerend directeur of adjunct-uitvoerend directeurs worden benoemd of hun ambtstermijn wordt verlengd of ze worden uit hun ambt ontzet overeenkomstig artikel 39 bis, na raadpleging van de uitvoerend directeur en, indien van toepassing, de verkozen uitvoerend directeur."

(36) Artikel 40, lid 3, wordt vervangen door:

"3. De kamer of kamers van beroep komen bijeen indien zulks noodzakelijk is. De Commissie stelt het aantal kamers van beroep en het hun toegewezen werk vast. Deze uitvoeringshandelingen worden vastgesteld volgens de in artikel 65, lid 2, bedoelde procedure."

(37) Artikel 41, lid 5, wordt vervangen door:

"5. De Commissie stelt de voor de leden van elke kamer van beroep vereiste kwalificaties, de bevoegdheden van de afzonderlijke leden in de voorbereidingsfase van de beslissingen en de regels voor stemming vast. Deze uitvoeringshandelingen worden vastgesteld volgens de in artikel 65, lid 3, bedoelde procedure."

(38) Artikel 52, lid 1, punt b), wordt vervangen door:

"b) waar nodig, deskundigen van de betrokken belanghebbenden worden ingeschakeld of gebruik wordt gemaakt van deskundigheid van de desbetreffende Europese normalisatie-instanties, Eurocontrol of andere gespecialiseerde instanties;"

(39) Artikel 56 wordt vervangen door:

"Jaarlijks werkprogramma en meerjarig werkprogramma

1. Uiterlijk op 30 november van elk jaar, overeenkomstig artikel 33, lid 2, onder c), neemt de raad van beheer een programmeringsdocument aan dat de meerjarige en de jaarlijkse programmering omvat, op basis van een door de uitvoerend directeur ingediend ontwerp, rekening houdend met het advies van de Commissie. Dit document wordt toegezonden aan het Europees Parlement, de Raad en de Commissie.

Het programmeringsdocument wordt definitief na de definitieve vaststelling van de algemene begroting en wordt, indien nodig, dienovereenkomstig aangepast.

Het jaarlijkse werkprogramma en het meerjarige werkprogramma hebben tot doel de permanente verbetering van de veiligheid van de Europese luchtvaart te bevorderen en beantwoorden aan de in deze verordening vastgestelde doelstellingen, opdrachten en taken van het Agentschap.

2. Het jaarlijkse werkprogramma omvat een gedetailleerde beschrijving van de doelstellingen en de beoogde resultaten, met inbegrip van prestatie-indicatoren. Het bevat ook een beschrijving van de te financieren activiteiten en een indicatie van de financiële en personele middelen die aan iedere activiteit worden toegewezen overeenkomstig de beginselen die gelden voor activiteitsgestuurde begroting en management. Het jaarlijkse werkprogramma is consistent met het meerjarige werkprogramma als bedoeld in lid 4. Het vermeldt duidelijk de taken die zijn toegevoegd, gewijzigd of geschrapt ten opzichte van het vorige begrotingsjaar.

In het programma wordt ook de strategie opgenomen voor de betrekkingen met derde landen en internationale organisaties als bedoeld in artikel 27, lid 2, en de maatregelen die verband houden met deze strategie.

3. Wanneer het Agentschap een nieuwe taak krijgt toegewezen, wijzigt de raad van beheer het vastgestelde jaarlijkse werkprogramma.

Iedere wezenlijke verandering van het jaarlijkse werkprogramma wordt vastgesteld volgens dezelfde procedure als die voor het oorspronkelijke jaarlijkse werkprogramma. De raad van beheer kan aan de uitvoerend directeur de bevoegdheid delegeren om niet-wezenlijke veranderingen door te voeren in het jaarlijkse werkprogramma.

4. Het meerjarige werkprogramma omvat een beschrijving van de algemene strategische programmering, met inbegrip van doelstellingen, beoogde resultaten en prestatie-indicatoren. Het behelst ook de programmering van de middelen, met inbegrip van de meerjarige begroting en personeel.

Deze programmering wordt jaarlijks bijgewerkt. De strategische programmering wordt voor zover noodzakelijk bijgewerkt, in het bijzonder om de resultaten van de in artikel 62 bedoelde evaluatie in aanmerking te nemen."

(40) Artikel 57, eerste alinea, wordt vervangen door:

"In het algemene jaarverslag wordt beschreven hoe het Agentschap zijn jaarlijkse werkprogramma heeft uitgevoerd. Het vermeldt duidelijk welke opdrachten en taken van het Agentschap ten opzichte van het voorgaande jaar zijn toegevoegd, gewijzigd of geschrapt."

(41) Aan artikel 59, lid 1, wordt het volgende punt f) toegevoegd:

"f) overeenkomstig artikel 13 van Verordening (EU) nr. [SES-verordening] betaalde heffingen voor door het Agentschap verrichte taken in verband met ATM/ANS."

(42) Artikel 62 wordt als volgt gewijzigd:

(a) in lid 1 worden de woorden "raad van beheer" vervangen door "Commissie"

(b) het volgende lid 4 wordt toegevoegd:

"4. Bij elke tweede evaluatie worden ook de bereikte resultaten van het Agentschap getoetst aan zijn doelstellingen, mandaat en taken. Als de Commissie van oordeel is dat het niet langer gerechtvaardigd is om de doelstellingen, het mandaat en de taken die aan het Agentschap zijn toegekend, voort te zetten, kan zij voorstellen deze verordening dienovereenkomstig te wijzigen of in te trekken."

(43) Artikel 64 wordt als volgt gewijzigd:

(a) de titel "Tarieven- en vergoedingsregeling" wordt vervangen door "Tarieven en vergoedingsregeling".

(b) lid 1 wordt vervangen door "De Commissie wordt gemachtigd om overeenkomstig artikel 65 ter gedelegeerde handelingen vast te stellen om, op grond van de leden 3, 4 en 5, gedetailleerde voorschriften met betrekking tot tarieven en vergoedingsregeling vast te stellen."

(c) lid 3 wordt vervangen door:

"De in lid 1 bedoelde voorschriften bepalen in het bijzonder de zaken waarvoor de in artikel 59, lid 1, onder c) en d), bedoelde tarieven en vergoedingsregelingen verschuldigd zijn, de hoogte van de tarieven en vergoedingsregelingen en de wijze waarop zij moeten worden betaald."

(d) lid 5 wordt vervangen door:

"5. De hoogte van de tarieven en vergoedingsregelingen wordt bepaald op een niveau waarmee wordt gewaarborgd dat de desbetreffende ontvangsten in principe voldoende zijn om de volledige kosten van de geleverde diensten te dekken. Deze kosten omvatten met name alle uitgaven van het Agentschap voor personeel dat betrokken is bij de in lid 3 vermelde activiteiten, inclusief de pro-rata-werkgeversbijdrage aan het pensioenstelsel. De tarieven en vergoedingsregelingen, inclusief die welke in 2007 zijn geïnd, zijn bestemmingsontvangsten voor het Agentschap."

(44) Artikel 65 wordt vervangen door:

"Comité

1. De Commissie wordt bijgestaan door een comité. Dat comité is een comité in de betekenis van Verordening (EU) nr. 182/2011.

2. Wanneer naar dit lid wordt verwezen, is artikel 4 van Verordening (EU) nr. 182/2011 van toepassing.

3. Wanneer naar dit lid wordt verwezen, is artikel 5 van Verordening (EU) nr. 182/2011 van toepassing.

4. Wanneer naar dit lid wordt verwezen, is artikel 8, in samenhang met artikel 4, van Verordening (EU) nr. 182/2011 van toepassing."

(45) Artikel 65 bis wordt geschrapt.

(46) De volgende artikelen 65 ter en 65 quater worden toegevoegd:

"Artikel 65 ter

Uitoefening van de bevoegdheidsdelegatie

1. De bevoegdheid om gedelegeerde handelingen vast te stellen, wordt volgens de voorwaarden van dit artikel aan de Commissie toegekend.

2. De in artikel 5, lid 5, artikel 6, lid 2, artikel 6, lid 3, artikel 7, lid 6, artikel 8, lid 5, artikel 8 bis, lid 5, artikel 8 ter, lid 6, artikel 8 quater, lid 10, artikel 9, lid 4, artikel 10, lid 5, artikel 14, lid 3, artikel 14, lid 7, artikel 25, lid 3, en artikel 64, lid 1, bedoelde bevoegdheidsdelegatie wordt voor onbepaalde tijd aan de Commissie toegekend.

3. Het Europees parlement of de Raad kan de in artikel 5, lid 5, artikel 6, lid 2, artikel 6, lid 3, artikel 7, lid 6, artikel 8, lid 5, artikel 8 bis, lid 5, artikel 8 ter, lid 6, artikel 8 quater, lid 10, artikel 9, lid 4, artikel 10, lid 5, artikel 14, lid 3, artikel 14, lid 7, artikel 25, lid 3, en artikel 64, lid 1, bedoelde bevoegdheidsdelegatie te allen tijde intrekken. Het besluit tot intrekking beëindigt de delegatie van de in dat besluit genoemde bevoegdheid. Het treedt in werking op de dag na die van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie* of op een daarin genoemde latere datum. Het laat de geldigheid van de reeds van kracht zijnde gedelegeerde handelingen onverlet.

4. Zodra de Commissie een gedelegeerde handeling heeft vastgesteld, doet zij daarvan gelijktijdig kennisgeving aan het Europees Parlement en de Raad.

5. Een overeenkomstig artikel 5, lid 5, artikel 6, lid 2, artikel 6, lid 3, artikel 7, lid 6, artikel 8, lid 5, artikel 8 bis, lid 5, artikel 8 ter, lid 6, artikel 8 quater, lid 10, artikel 9, lid 4, artikel 10, lid 5, artikel 14, lid 3, artikel 14, lid 7, artikel 25, lid 3, en artikel 64, lid 1, vastgestelde gedelegeerde handeling treedt alleen in werking indien het Europees Parlement noch de Raad daartegen binnen een termijn van twee maanden na de kennisgeving van de handeling aan het Europees Parlement en de Raad bezwaar heeft gemaakt, of indien zowel het Europees Parlement als de Raad vóór het verstrijken van die termijn de Commissie hebben meegedeeld dat zij daartegen geen bezwaar zullen maken. Deze termijn wordt op initiatief van het Europees Parlement of de Raad met twee maanden verlengd.

Artikel 65 quater

Spoeedprocedure

1. Een overeenkomstig dit artikel vastgestelde gedelegeerde handeling treedt onverwijld in werking en is van toepassing zolang geen bezwaar wordt gemaakt overeenkomstig lid 2. In de kennisgeving van de gedelegeerde handeling aan het Europees Parlement en de Raad wordt vermeld om welke redenen gebruik wordt gemaakt van de spoedprocedure.

2. Het Europees Parlement of de Raad kan overeenkomstig de in artikel 65 ter, lid 5, bedoelde procedure bezwaar maken tegen de gedelegeerde handeling. In dat geval trekt de Commissie de handeling onverwijld in na de kennisgeving van het besluit waarbij het Europees Parlement of de Raad bezwaar maakt."

(47) Het volgende artikel 66 bis wordt ingevoegd:

"Artikel 66 bis

Vestigingsovereenkomst en voorwaarden voor de werking van het Agentschap

1. De bepalingen betreffende de huisvesting van het Agentschap in de gastlidstaat en de door deze lidstaat ter beschikking gestelde installaties, alsook de specifieke voorschriften die in de gastlidstaat gelden voor de uitvoerend directeur, de leden van de raad van beheer, het personeel van het Agentschap en hun gezinsleden, worden vastgesteld in een vestigingsovereenkomst tussen het Agentschap en de lidstaat waar de zetel van het Agentschap zich bevindt, die wordt gesloten nadat de raad van

beheer daarmee heeft ingestemd en niet later dan twee jaar na de inwerkingtreding van de onderhavige verordening.

2. De gastlidstaat van het Agentschap zorgt ervoor dat het Agentschap in optimale omstandigheden kan werken, onder andere door het aanbieden van meertalig onderwijs met een Europese dimensie en adequate vervoersverbindingen."

(48) Het volgende artikel 66 ter wordt toegevoegd:

"Artikel 66 ter

Beveiligingsregels voor de bescherming van gerubriceerde gegevens en gevoelige niet-gerubriceerde gegevens

Het Agentschap past de beginselen toe van de beveiligingsregels van de Commissie voor de bescherming van gerubriceerde gegevens en gevoelige niet-gerubriceerde gegevens van de Europese Unie, die zijn uiteengezet in de bijlage bij Besluit 2001/844/EG, EGKS, Euratom. Deze beginselen hebben onder meer betrekking op de uitwisseling, verwerking en opslag van dergelijke gegevens."

(49) Bijlage V, punten 2 en 3, worden vervangen door:

"2. De instantie en het personeel dat met de certificerings- en toezichtstaken is belast, moeten hun taken met de grootste beroepsintegriteit en technische bekwaamheid uitvoeren; zij dienen vrij te zijn van alle druk en beïnvloeding, met name van financiële aard, die hun beoordeling of de uitkomst van hun onderzoeken kan beïnvloeden, inzonderheid door personen of groepen die bij de resultaten van de certificerings- en toezichtwerkzaamheden belang hebben.

3. De instantie dient te beschikken over het nodige personeel en de nodige middelen te bezitten om de met de uitvoering van het certificerings- en toezichtsproces verbonden technische en administratieve taken op passende wijze te vervullen; tevens dient de instantie toegang te hebben tot het nodige materiaal voor bijzondere keuringen."

(50) Bijlage Vb wordt als volgt gewijzigd:

(a) lid 2, punt c), onder iv), wordt vervangen door:

"Luchtverkeersleidingsdiensten en de hieraan gerelateerde processen dienen voor een adequate separatieafstand te zorgen tussen luchtvaartuigen en, op manoeuvreerterrein van het luchtvaartterrein, botsingen tussen hindernissen en luchtvaartuigen te voorkomen en, waar nodig en haalbaar, bij te dragen tot de bescherming tegen obstakels en andere gevaren in de lucht. Deze diensten en processen dienen te zorgen voor prompte en tijdige coördinatie met alle relevante gebruikers en aangrenzende luchtruimsectoren."

(b) In lid 2, punt g), worden aan het einde de volgende woorden toegevoegd:

"Bij het beheren van luchtverkeersstromen wordt beoogd de beschikbare capaciteit bij het gebruik van het luchtruim te optimaliseren en de processen voor het beheer van de luchtverkeersstromen te verbeteren. Het beheer wordt gebaseerd op transparantie en efficiency, zodat de capaciteit op flexibele en efficiënte wijze ter beschikking wordt gesteld, in lijn met de aanbevelingen van het ICAO Regional Air Navigation Plan, European Region.

De in artikel 8 ter, lid 6, bedoelde maatregelen inzake het beheer van luchtverkeersstromen ondersteunen de operationele besluiten van verleners van luchtvaartnavigatiediensten, luchthavenexploitanten en luchtruimgebruikers en hebben betrekking op de volgende gebieden:

- a) vluchtplanning;
- b) gebruik van de beschikbare luchtruimcapaciteit tijdens alle fasen van de vlucht, met inbegrip van de slottoewijzing;
- c) routegebruik door het algemeen luchtverkeer, met inbegrip van
 - de opstelling van één enkele publicatie voor routes en verkeersoriëntering,
 - opties voor de omleiding van het algemeen luchtverkeer, weg van gebieden waar congestie optreedt, en
 - voorrangsregels voor toegang tot het luchtruim voor het algemeen luchtverkeer, met name in tijden van congestie en crisis;
- d) afstemming tussen de vluchtplannen en de aankomst- en vertrektijden op de verschillende luchthavens, en de noodzakelijke coördinatie tussen aangrenzende regio's."

(c) in lid 2, punt h), worden aan het einde de volgende woorden toegevoegd:

"Rekening houdend met de organisatie van de militaire aspecten die onder de verantwoordelijkheid van de lidstaten vallen, ondersteunt het luchtruimbeheer tevens de uniforme toepassing van het concept van flexibel luchtruimgebruik, zoals dat door de ICAO is omschreven en ten uitvoer is gelegd bij Verordening (EG) nr. 551/2004, teneinde het beheer van het luchtruim en het luchtverkeersbeheer binnen het kader van het gemeenschappelijk vervoersbeleid te faciliteren.

De lidstaten brengen jaarlijks verslag uit aan het Agentschap over de toepassing, in het kader van het gemeenschappelijk vervoersbeleid, van het concept van flexibel luchtruimgebruik op het luchtruim dat onder hun verantwoordelijkheid valt."

(d) in lid 3, punt a), worden aan het einde de volgende woorden toegevoegd:

"De systemen omvatten met name:

1. Systemen en procedures voor het luchtruimbeheer.
2. Systemen en procedures voor het beheer van luchtverkeersstromen.
3. Systemen en procedures voor luchtverkeersdiensten, met name vluchtgegevensverwerkingssystemen, surveillancegegevensverwerkingssystemen en mens/machine-interfacesystemen.
4. Communicatiesystemen en -procedures voor grond-grond-, lucht-grond- en lucht-luchtcommunicatie.
5. Navigatiesystemen en -procedures.
6. Surveillance-systemen en -procedures.

7. Systemen en procedures voor luchtvaartinlichtingendiensten.

8. Systemen en procedures voor het gebruik van meteorologische informatie."

(e) in lid 3, punt b), worden aan het einde de volgende woorden toegevoegd:

"ATM/ANS-systemen en de onderdelen daarvan worden, met inachtneming van de passende en goedgekeurde procedures, op een zodanige wijze ontworpen, gebouwd, onderhouden en geëxploiteerd dat de naadloze werking van het Europese netwerk voor luchtverkeersbeheer te allen tijde en voor alle vluchtfasen is gewaarborgd. Naadloze werking kan met name worden uitgedrukt in termen van informatie-uitwisseling, waaronder relevante informatie over de operationele status, een gemeenschappelijke interpretatie van informatie, vergelijkbare verwerkingsprestaties en de bijbehorende procedures welke gemeenschappelijke operationele prestaties mogelijk maken die zijn overeengekomen voor het geheel of voor delen van het Europese netwerk voor luchtverkeersbeheer.

Het Europese netwerk voor luchtverkeersbeheer en de systemen en de onderdelen daarvan bieden op gecoördineerde wijze ondersteuning aan nieuwe overeengekomen en goedgekeurde operationele concepten die de kwaliteit, duurzaamheid en doeltreffendheid van luchtvaartnavigatiediensten verbeteren, met name wat betreft veiligheid en capaciteit.

Voor zover dat nodig is voor het effectieve beheer van het luchtruim en de regeling van luchtverkeersstromen en het veilige en efficiënte gebruik van het luchtruim door alle gebruikers, ondersteunen het Europese netwerk voor luchtverkeersbeheer en de systemen en onderdelen daarvan de geleidelijke invoering van civiel-militaire coördinatie, door toepassing van het concept van flexibel luchtruimgebruik.

Om die doelen te bereiken, moeten het Europese netwerk voor luchtverkeersbeheer en de systemen en onderdelen daarvan de tijdige uitwisseling van correcte en consistente informatie, in alle vluchtfasen, tussen de civiele en de militaire partijen ondersteunen."

Artikel 2

Deze verordening treedt in werking op de twintigste dag volgende op die van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat.

Gedaan te Straatsburg,

Voor het Europees Parlement
De voorzitter

Voor de Raad
De voorzitter